

L-F. CASSAS, *Peristil Dioklecijanove palače u Splitu*. London, Victoria and Albert Museum

Venecije u Palestinu. U opširnom putopisu opisao i našu obalu, uz koju je prošao na polasku i povratku. Zadržavao se u Poreču, Zadru, Dubrovniku i Korčuli. Važni su opisi unutrašnjosti zadarske katedrale i građevina u Dubrovniku koje su stradale u potresu 1667.

BIBL.: *Viaggio a Gerusalemme*, Milano 1855.

I. Pet.

CASSAS, Louis-François, franc. slikar (Azay-le-Ferron, 1756 – Versailles, 1827). Učio je u Parizu, a od 1778. u Rimu. Putovao Italijom, Bliskim istokom, Egiptom, Grčkom, a 1782. i jadranskom obalom od Trsta do Splita, izrađujući crteže i akvarele krajolika i ant. građevina. Na temelju njih, njegovih putnih bilježaka i tekstova ostalih pisaca (A. Fortis) napisao je Joseph Lavallée putopis *Istrom i Dalmacijom*, opremljen gravirama izrađenim prema Cassasovim akvareliranim crtežima i arhit. nacrtima ant. spomenika. Knjiga je znatno utjecala na razvitak klasicističke arhitekture u Francuskoj. Cassasovi akvareli Istre i Dalmacije (Victoria & Albert Museum, London) istaknuta su djela akvarelnog slikarstva, rađena u duhu klasicizma i romantizma, a istodobno su i važna dokumentacija o našim krajevima i spomenicima u XVIII. st.

BIBL.: *Voyage pittoresque et historique de l'Istrie et de la Dalmatie*, Paris 1802 (s J. Lavalléeom).

LIT.: *D. Keckemet*, Louis-François Cassas et ses illustrations de l'Istrie et de la Dalmatie, Annales de l'Institut français de Zagreb, 1970–1971, 22–23. – *Isti*, Louis-François Cassas i njegove slike Istre i Dalmacije 1782, Rad JAZU, 1978, 379.

D. Kt.

CASTRO, Andrea de, portretist, rodom iz Pirana; 1820–56. radi u Trstu. U Dubrovniku i Orebiću čuva se nekoliko njegovih minijaturnih portreta naših pomoraca.

LIT.: Minijatura u Jugoslaviji (katalog), Zagreb 1964. – *C. Fisković*, De Castrova minijatura na Orebićima, Zbornik za likovne umetnosti (Novi Sad), 1980.

CASTRUM, rim. utvrđeni vojnički logor, tabor, okružen obrambenim nasipima i jarcima. Prvi ga je opisao Polibije u II. st., poslije o njemu pišu Livije, Higini i drugi. C. je obično kvadratična odn. pravokutna oblika; dvije glavne ulice – *decumanus* (istok–zapad) i *cardo* (sjever–jug) – križale su se pod pravim kutom i dijelile c. u četiri dijela. Na njihovu sjecištu nalazio se *praetorium* (zapovjednikov šator), a na njihovim završecima bila su po jedna vrata. Sporedne ulice tekle su paralelno s glavnima. U svim područjima Rimskog Carstva bilo je takvih utvrđenih vojničkih logora. Iz rim. castruma razvili su se mnogi gradovi *Siscia* (Sisak) i *Mursa* (Osijek). Ulični raspored castruma bio je često podloga

razvoju urbane strukture kasnijih gradova. *Castra*, kompleksi zidina s kulama i utvrdama, samostalni ili u sastavu rim. limesa, podizani su u kasnoj antici za obranu rim. granica. U kasnoj antici podižu se na obali i na otocima, najvjerojatnije za zaštitu pomorskih putova; najbolje su istražene one na otoku Žirju. Kao *castra* često služe i prapovijesne gradine.

LIT.: *F. Fischer*, Das römische Lager, Leipzig 1914. – *Limes u Jugoslaviji*, I, Beograd 1961. – *M. Suić*, Antički grad na istočnom Jadranu, Zagreb 1976. – *Z. Gunjača*, Kasnoantička fortifikacijska arhitektura na istočnom jadranskom priobalju, Materijali, XXII (Novi Sad), 1986.

R.

CATINELLI, Miroslav, arhitekt (Karlovac, 5. X. 1934). Diplomirao je na Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu 1961 (M. Kauzlarić). Projektira industrijske i poslovne objekte: »MTČ« u Čakovcu, tvornica »Mega« u Zagrebu, vinarija »Kutjevo« u Kutjevu. Autor je stambeno-poslovnih mega-struktura u Zagrebu: u naselju Siget stambeno-poslovni blok »Superandrija« i kompleks »Grana« u Dubravi.

LIT.: Arhitektura u Hrvatskoj 1945–1985, Arhitektura 1986, 196–199.

Z. Kol.

CAVA, Onofrio della → ONOFRIO DI GIORDANO DELLA CAVA

CAVALLIERI, Domenico, venec. klesar, djelovao u prvom pol. XVIII. st. u Istri i na Krku. Radionica mu je bila u Žminju. Između 1718–20. izradio podnožje, svetojstanište i bočne oltare u franjevačkoj crkvi na Košljunu (otok Krk). God. 1726. izradio oltar *Pohoda* za franjevačku crkvu u Pazinu.

LIT.: *A. Furlan*, Povijest franjevačke crkve i samostana u Pazinu, Pazin 1913, str. 6. – *Hrvat – Matejčić – Prijatelj*, Barok.

Ra. Mat.

CAVTAT, gradić u J dijelu Župskoga zaljeva II od Dubrovnika; prvotno grčko naselje *Epidauros*. Oko 228. nalazi se u vlasti Rimljana, poslije postaje rim. kolonija. Ime C. je nastalo prema *Civitas vetus*, kako su bje-gunci u novoosnovanom Dubrovniku nazivali svoje matično naselje. Iz toga vremena očuvali su se ostaci rim. kazališta (?), grobovi te ostaci ceste iznad današnjega mjesta. Ant. grad razoren je poč. VII. st. za prodora Avara i Slavena. – Iz XV–XVI. st. očuvani su ostaci gradskih zidina prema kopnu i renesansni knežev dvor, rad domaćih graditelja. Barokna župna crkva ima drvene oltare. U župnom dvoru nalazi se pinakoteka. U gotičko-renesansnoj franjevačkoj crkvi čuva se poliptih (poč. XVI. st.), rad Vicka Lovrina, a u samostanu umjetnička zbirka. Zbirka Baltazara Bogišića ima brojne grafičke radove domaćih i stranih umjetnika, etnograf. predmete i mali arheol. lapidarij, a u njegovoj velikoj biblioteci čuva se i